

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 1To/10/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5416010076
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 02. 2017
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavol Polka
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2017:5416010076.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Pavla Polku a sudcov JUDr. Adriany Gallovej a JUDr. Vladimíra Kuráka, na verejnom zasadnutí konanom 21. februára 2017 prejednal odvolanie podané prokurátorom proti rozsudku Okresného súdu Dolný Kubín, č.k. 9T/22/2016-150 z 3.11.2016 a takto

rozhodol:

Podľa § 319 Tr. por. odvolanie prokurátora **z a m i e t a**, pretože nie je dôvodné.

odôvodnenie:

Rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín, č.k. 9T/22/2016-150 z 3.11.2016, bola obžalovaná M. N. uznaná vinnou, že:

„v L. a všade tam, kde sa zdržiavala v období od 14.10.2014 do 3.11.2016 si ako rodič neplnila riadne a včas svoju vyživovaciu povinnosť voči svojim trom deťom, ktorá jej vyplývala zo Zákona o rodine, pričom rozsah a spôsob jej plnenia bol určený rozsudkom Okresného súdu Dolný Kubín sp.zn. 8P/15/2014 zo dňa 19.8.2014, a to:

- voči dcére G. N., nar. X.XX.XXXX v období od 14.10.2014 od 30.6.2015 sumou 50,- Eur mesačne
- voči synovi H. N., nar. XX.X.XXXX v období od 14.10.2014 do 30.6.2016 sumou 50,- Eur mesačne
- voči dcére D. N., nar. X.X.XXXX v období od 14.10.2014 doteraz sumou 30,- Eur mesačne vždy do 15. dňa v mesiaci vopred k rukám otca detí F. N., keďže v žalovanom období platila výživné len sporadicky, v celkovej výške 616,41 Eur a takto konala napriek tomu, že bola zamestnaná a dobrovoľne sa vzdala tohto zamestnania, bola evidovaná ako uchádzačka o zamestnanie, ale z evidencie bola vyradená pre tzv. nespokojnosť, nezabezpečila si podľa svojich možností a schopností riadny príjem, čím jej v žalovanom období vznikol dlh na výživnom voči týmto deťom v celkovej výške 1.663,59 Eur, teda najmenej tri mesiace v období dvoch rokov si úmyslene neplnila zákonnú povinnosť vyživovať iného a tento čin spáchala závažnejším spôsobom konania (po dlhší čas)“,

čím spáchala prečin zanedbania povinnej výživy podľa § 207 ods. 1, ods. 3 písm. b) Tr. zák., v spojení s § 138 písm. b) Tr. zák. a za to jej súd uložil podľa § 207 ods. 3 Tr. zák. v spojení s § 36 písm. j) Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák., trest odňatia slobody vo výmere 1 (jeden) rok. Podľa § 49 ods. 1 písm. a) Tr. zák. súd výkon trestu odňatia slobody obžalovanej podmienene odložil a podľa § 50 ods. 1 Tr. zák. určil skúšobnú dobu na 2 (dva) roky. Súd podľa § 50 ods. 2 Tr. zák., v spojení s § 51 ods. 4 Tr. zák., prikázal obžalovanej v skúšobnej dobe zaplatiť dlhované výživné vo výške 1.663,59 Eur, riadne a včas platiť bežné mesačné výživné voči dcére D. N. a zamestnať sa alebo sa preukázateľne uchádzať o zamestnanie.

Zo zápisnice o hlavnom pojednávaní z 3.11.2016 vyplýva, že po vyhlásení rozsudku, jeho odôvodnení podstatnej časti a možnosti podať odvolanie v lehote 15 dní odo dňa oznámenia rozsudku prokurátor uviedol, že sa zatiaľ nevyjadruje, či podáva odvolanie voči rozsudku a obžalovaná po poučení uviedla, že sa vzdáva práva podať odvolanie voči vyhlásenému rozsudku, a to aj vo vzťahu k všetkým osobám,

ktoré sú oprávnené podať odvolanie v jej prospech. Nechce, aby niektorá z oprávnených osôb podala v jej prospech odvolanie voči vyhlásenému rozsudku.

Dňa 8.11.2016 súdu prvého stupňa bolo doručené odvolanie prokurátora, a to len proti výroku, ktorým súd podľa § 50 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 51 ods. 4 Tr. zák. prikázal obžalovanej riadne a včas platiť bežné mesačné výživné voči dcére D. N.. Odvolanie podáva v prospech obžalovanej a odôvodní ho po doručení písomného vyhotovenia rozsudku.

Dňa 23.12.2016 súdu prvého stupňa bolo doručené odôvodnenie prokurátora, ktorý v dôvodoch svojho odvolania argumentuje nasledovne:

„Rozhodnutie prvostupňového súdu pokladám za nezákonné a neprimerane prísne. Podľa § 50 ods. 2 Tr. zák. môže súd v rámci povolenia podmieneného odkladu výkonu trestu odňatia slobody páchatelovi uložiť aj primerané obmedzenia alebo povinnosti uvedené v § 51 ods. 3 a 4, smerujúce k tomu, aby viedol riadny život, ktorých kontrolu vykonáva probačný a mediačný úradník; spravidla mu uloží, aby podľa svojich schopností nahradil škodu spôsobenú trestným činom. Uložené povinnosti nemôžu a ani nesmú z dôvodu ich jednoznačnej účelovosti nahrádzať povinnosti, ktoré občanom ukladá iný zákon. Podľa § 62 ods. 1 Zákona č. 36/2005 o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov je plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Uloženie povinnosti obžalovanej plniť riadne a včas vyživovaciu povinnosť je nadbytočné a nezákonné, pričom neplnenie si vyživovacej povinnosti zakladá za určitých okolností znaky skutkovej podstaty trestného činu, a preto uloženie takejto povinnosti nemôže viesť k tomu, aby páchatel viedol riadny život. Jednalo by sa o dvojité postihovanie páchatela za to isté porušenie zákonnej povinnosti. Z odôvodnenia rozsudku prvostupňového súdu nie je vôbec zrejmé, ako v tomto konkrétnom prípade bude uložením tejto povinnosti obžalovaná vedená k tomu, aby viedla riadny život. Ukladanie povinností podľa § 51 ods. 4 Tr. zák. by nemalo vyjadrovať len teoretickú predstavu súdu o tom, čo je to riadny život. V každom jednotlivom prípade musí byť z odôvodnenia rozsudku jednoznačné, prečo a ako uložená povinnosť zabezpečí splnenie cieľa sledovaného Trestným zákonom. Podľa § 51 ods. 4 písm. d) Tr. zákona povinnosti spočívajú najmä v príkaze zaplatiť v skúšobnej dobe dlh alebo zameškané výživné. Aj z jednoduchého výkladu ustanovenia je zrejmé, že súd síce môže uložiť aj inú povinnosť, avšak súčasne je potrebné brať do úvahy ust. § 122 ods. 13 Tr. zák., v zmysle ktorého ak obvinený pokračuje v konaní, pre ktoré je stíhaný, aj po oznámení vznesenia obvinenia, posudzuje sa také konanie od tohto procesného úkonu ako nový skutok, to neplatí, ak ide o trestný čin zanedbania povinnej výživy podľa § 207. V takom prípade ide o pokračovanie konania až do doby, kým je vyhlásený rozsudok súdu prvého stupňa alebo pokiaľ sa súd druhého stupňa neodobral na záverečnú poradu. Z toho potom vyplýva, že ak páchatel pokračuje v takom konaní (neplatenie výživného) aj po právoplatnom skončení jeho predchádzajúceho trestného stíhania, ide o nový skutok vykazujúci znaky skutkovej podstaty predmetného trestného činu, ktorý je nutné v zmysle ustanovení Tr. por. a Tr. zák. znovu riadne preveriť, procesné zadokumentovať a v súlade so zásadami trestného konania, po vyhodnotení dôkazov rozhodnúť. Nie každé neplatenie výživného teda samo o sebe je trestným činom. Konečný verdikt o takomto závere môže vysloviť len súd v rámci riadne vykonaného trestného konania. V nadväznosti na uvedené poukazujem na ďalšiu zákonnú alternatívu pre páchatela, a to využitie ustanovenia o účinnej ľútosťi podľa § 86 ods. 1 písm. a) Tr. zákona. V prípade, že má páchatel uloženú aj povinnosť v skúšobnej dobe platiť aj bežné mesačné výživné ako súčasť uloženého trestu a túto povinnosť si riadne neplní, je mu takýmto postupom odňatá príležitosť sa akokoľvek brániť, keďže je na úvahe súdu, či o dôsledkoch neplnenia si povinností uloženého trestu (tzv. premena podmieneného trestu odňatia slobody, ev. iného trestu vykonávaného na slobode) rozhodne už počas plynutia skúšobnej doby alebo krátko po jej skončení v zákonnej lehote (§ 52 ods. 2 Tr. zák.). Tým samozrejme potom dochádza aj k porušeniu práv páchatela na obhajobu, keďže neprebehne trestné konanie týkajúce sa jeho neplatenia ďalšieho výživného už po právoplatnom odsúdení (začatie trestného stíhania, vznesenie obvinenia, poučenie o právach a povinnostiach, výsluchy, zabezpečenie listinných dôkazov, preverenie obrany obvineného, konečné opatrenie). S neplnením si zákonnej povinnosti aj po tom, čo bol páchatel odsúdený za také isté konanie, príslušné právne normy spájajú následky, ktoré však nasledujú v určitom zákonom stanovenom postupe a nie sú závislé od súdneho rozhodnutia v trestnom konaní. Vzhľadom na uvedené navrhujem, aby odvolací súd zrušil výrok napadnutý odvolaním“.

Súdny spis neobsahuje vyjadrenie obžalovanej M. N. k odôvodneniu odvolania prokurátora.

Odvolací súd po splnení podmienok stanovených § 293 ods. 5 Tr. por. vykonal verejné zasadnutie v neprítomnosti obžalovanej M. N.. V konaní pred odvolacím súdom prokurátor uviedol, že sa pridrižiava písomných dôvodov odvolania s tým, že Krajský súd v Žiline už rozhodol v inom senáte (3To) o neprípustnosti takého príkazu v skúšobnej dobe, aký je napadnutý odvolaním prokurátora. Navrhol, aby odvolací súd zrušil výrok napadnutý odvolaním.

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, predtým ako začal plniť svoju preskúmovaciu povinnosť podľa § 317 Tr. por., zistil, že odvolanie prokurátora bolo podané včas, v lehote stanovenej § 309 Tr. por., odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v súlade s § 307 ods. 1 písm. a) Tr. por., pričom prokurátor odvolanie podal v prospech obžalovanej, ktorej stanovisko k odvolaniu prokurátora v jej prospech pre pasivitu obžalovanej krajskému súdu v čase jeho rozhodovania nebolo známe, obsah odvolania spĺňa náležitosti § 311 ods. 1, ods. 2 Tr. por. a nedošlo k vzdaniu sa práva na podanie odvolania alebo k späťvzatiu podaného odvolania v zmysle § 312 Tr. por., a preto odvolací súd nepostupoval podľa § 316 Tr. por.

Podľa § 317 ods. 1 Tr. por. ak nezamietne odvolací súd odvolanie podľa § 316 ods. 1 alebo nezruší rozsudok podľa § 316 ods. 3, preskúma zákonnosť a odôvodnenosť napadnutých výrokov v rozsudku, proti ktorým odvolateľ podal odvolania, ako aj správnosť postupu konania, ktoré im predchádzalo. Na chyby, ktoré neboli odvolaním vytýkané, prihliadne len vtedy, ak by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Tr. por. alebo § 371 ods. 3 Tr. por.

Odvolací súd pri aplikácii ustanovenia § 317 ods. 1 Tr. por. mal na zreteli, že odvolanie prokurátora smeruje len proti výroku, ktorým súd prvého stupňa podľa § 50 ods. 2 Tr. zák., v spojení s § 51 ods. 4 Tr. zák., prikázal obžalovanej riadne a včas platiť bežné mesačné výživné voči dcére D. N.. Po splnení preskúmvacej povinnosti v rozsahu § 317 ods. 1 Tr. por. odvolací súd zistil, že odvolanie prokurátora nie je dôvodné.

Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní a zostali sporné, alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvostupňového rozhodnutia, ktoré sa preskúma v odvolacom konaní. Na tomto mieste odvolací súd pripomína, že v dvojinštančnom súdnom konaní rozhodnutia súdov tvoria jednotu, a preto odvolací súd považuje za nadbytočné opakovať vo vlastnom rozhodnutí správne skutkové zistenia a právne závery súdu prvého stupňa. V predmetnej trestnej veci súd prvého stupňa neponechal odvolaciemu súdu otvorenú žiadnu otázku, ktorú by musel odvolací súd na základe odvolania prokurátora riešiť.

V súvislosti s odvolateľom namietaným výrokom rozsudku súdu prvého stupňa poukazuje odvolací súd na nasledovné dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa:

„Pre zvýšenie účinku podmiennečného odsúdenia súd uložil obžalovanej aj povinnosti, ktoré by mali eliminovať jej doterajšiu nečinnosť a primäť ju k pozitívnej zmene v jej správaní. Pri špecifikácii uložených povinností súd nebol obmedzený výpočtom uvedených v § 51 ods. 4 Tr. zák., ktorý je len demonštratívny. Súdnou praxou bolo ustálené a opakovane judikované, že je správny postup súdov, ktoré podmiennečne odsúdeným páchatelom trestného činu „Zanedbanie povinnej výživy“ ukladajú o.i. povinnosť riadne platiť bežné mesačné výživné (Rt-11/1984 str. 93-94; Rt-II/1967 str. 17-22; KS Žilina č. 1To/10/2014; KS Trenčín č. 23To/55/2012; Rt-56/1973). Plnenie súbežne uložených povinností ohľadom riadneho platenia výživného a splatenia dlhovaného výživného bude priebežne kontrolovať probačný a mediačný úradník. Hrozba možného výkonu trestu odňatia slobody, v spojení so súbežne uloženými povinnosťami, by mala byť pre obžalovanú dostatočným motivačným faktorom pre zmenu jej doterajšieho prístupu k plneniu si svojich rodičovských povinností. Ak by sa predsa len ukázalo, že obžalovaná si uložené povinnosti nespĺnila riadne a včas alebo inak nevedla riadny život, súd môže rozhodnúť o tzv. premene trestu a nariadiť výkon trestu odňatia slobody. Práve a len obžalovaná teda môže svojím správaním (konaním) počas skúšobnej doby ovplyvniť, či bude uložený trest odňatia slobody napokon vykonaný alebo či dôjde (po uplynutí skúšobnej doby) k zahladeniu tohto odsúdenia aj bez jeho reálneho výkonu v ústave na výkon trestu odňatia slobody“.

Krajský súd považuje označené dôvody rozhodnutia súdu prvého stupňa, ktoré prokurátor napadol v odvolaní v prospech obžalovanej za výstižné, logické, ktoré zároveň dávajú odpoveď na prevažnú časť odvolacích námietok prokurátora.

Odvolací súd poznamenáva, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil okrem iného s jej právnymi názormi. Právo na spravodlivý proces neznamená ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda, aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní ak si neosvojí ňou navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov.

Súd prvého stupňa v dôvodoch písomného vyhotovenia rozsudku jasne vysvetlil skutočnosti, na podklade ktorých okrem iného prikázal obžalovanej M. N. podľa § 50 ods. 2 Tr. zák., v spojení s § 51 ods. 4 Tr. zák., riadne a včas platiť bežné mesačné výživné voči dcére D. N.. Účel takéhoto rozhodnutia po vysvetlení súdom prvého stupňa je akceptovateľný, jeho odôvodnenie nemožno označiť za žiadnych okolností za arbitrárne a krajský súd odmieta tvrdenie prokurátora, podľa ktorého je rozhodnutie prvostupňového súdu v tejto časti nezákonné a neprimerane prísne. Tento prvotný argument odvolateľa je kontroverzný, pretože ak časť rozhodnutia súdu je nezákonná, potom už nemožno takúto časť hodnotiť ako primeranú alebo neprimeranú z hľadiska jej prísnosti. Odvolateľ neoznačil žiadnu konkrétnu právnu normu, ktorú mal okresný súd časťou výroku rozsudku, ktorá bola napadnutá odvolaním, porušiť. Krajský súd rovnako odmieta aj úvahy o dvojitom postihu páchatel'a za to isté porušenie zákonnej povinnosti. Akceptovanie takéhoto argumentu by znamenalo, že v prípade ak právoplatne odsúdená osoba na trest odňatia slobody, výkon ktorého bol podmienene odložený za trestný čin zanedbania povinnej výživy sa v skúšobnej dobe dopustí znovu rovnakého trestného činu, za ktorý by bola právoplatne odsúdená, takéto rozhodnutie by nemohlo byť podkladom a dôvodom pre rozhodnutie o neosvedčení sa v skúšobnej dobe pri predchádzajúcom odsúdení a nariadenie výkonu trestu odňatia slobody.

Ak je zanedbanie povinnej výživy (úmyselné alebo nedbanlivostné) trestným činom potom treba zároveň povedať, že neplnenie (riadne a včas) vyživovacej povinnosti vo výške vyplývajúcej zo zákona, rozhodnutia súdu, dohody rodičov nezodpovedá pojmu „vedenie riadneho života“. Páchanie skutku, ktorý zakladá znaky skutkovej podstaty trestného činu, nemôže byť považované za „vedenie riadneho života“. Ak teda súd svojím rozhodnutím prikazuje páchatel'ovi trestného činu zanedbania povinnej výživy do budúcnosti riadne a včas platiť bežné mesačné výživné, jasne a v dostatočnom časovom predstihu dáva konkrétnej fyzickej osobe najavo, aké konanie, resp. opomenutie môže byť v budúcnosti súdom posúdené ako konanie, ktoré je v rozpore s pravidlami „vedenia riadneho života“.

Súd prvého stupňa v dôvodoch svojho rozhodnutia ani len nenaznačil, že nerešpektovanie pre prokurátora sporného príkazu bude automaticky znamenať rozhodnutie súdu o neosvedčení sa v skúšobnej dobe. Krajský súd nemá vôbec žiadne pochybnosti o tom, že súd prvého stupňa pri sledovaní spôsobu života obžalovanej M. N. počas skúšobnej doby bude skúmať aj dôvody, pre ktoré by obžalovaná prípadne nespĺnila príkaz (príkazy), ktorý jej bol uložený rozhodnutím súdu prvého stupňa.

Z odôvodnenia rozhodnutia súdu prvého stupňa, v ktorom okrem iného pripomína ustanovenie § 62 a § 63 zákona o rodine vyplýva, že plnenie uložených príkazov má byť dostatočným motivačným faktorom pre zmenu jej doterajšieho prístupu k plneniu si svojich rodičovských povinností. Takýto zámer súdu prvého stupňa treba hodnotiť pozitívne a nie ho označiť za nezákonný.

Pod pojmom výživné sa skrývajú náklady na život dieťaťa, nie sú to financie iba na stravu, ale aj na oblečenie, bývanie, voľnočasové aktivity, či návštevy u lekárov. Čiže všetky náklady, ktoré dieťaťu v rámci jeho života vznikajú. Výživným sa uspokojujú dennodenné potreby dieťaťa a práve v tom spočíva význam pravidelného platenia bežného výživného. Treba otvorene povedať, že zaplatenie zameškaného výživného pod ťarchou trestného konania a hrozbou odsúdenia, je primárne snaha páchatel'a odvrátiť trestnoprávnu zodpovednosť, až sekundárnym je dobrý úmysel neplatiča výživného prispieť na úhradu nákladov dieťaťa, ktoré vznikajú počas jeho života.

Krajský súd sa nestotožňuje s tvrdením odvolateľa, podľa ktorého príkazom na riadne a včasné platenie bežného mesačného výživného sa porušuje právo na obhajobu páchatel'a takéhoto konania. Tento názor odvolateľ nepodložil žiadnou presvedčivou argumentáciou. Nezodpovedá súdnej praxi ani tvrdenie odvolateľa, podľa ktorého sa uložením sporného príkazu páchatel'ovi odníma príležitosť akokoľvek sa

brániť. Takéto tvrdenie odvolateľa nereflektuje skutočnosť, že je nielen v právomoci, ale patria medzi povinnosti súdu založiť svoju úvahu vždy na dôkazoch, ktoré sú procesne účinným spôsobom vykonané (vrátane rozhodnutia o osvedčení, resp. neosvedčení sa v skúšobnej dobe), pričom odvolateľ bez relevantných argumentov takýto postup súdu vopred spochybňuje.

V súvislosti s argumentáciou intervenujúceho prokurátora na verejnom zasadnutí v konaní pred odvolacím súdom, v rámci ktorej poukazuje na rozhodnutia tohto súdu v inom senáte (3To), konajúci senát poukazuje na to, že sú mu dostatočne známe rozhodnutia Krajského súdu v Žiline vo veciach vedených pod spisovými značkami zberného spisu 3To/28/2016, resp. 3To/39/2016. Krajský súd je ale v prebiehajúcom konaní povinný rešpektovať princíp legality upravený v čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a iný postup by bol prekročením jeho právomoci (ultra vires). Konajúci senát teda nemá právomoc podrobiť prieskumu zákonnosti a správnosti označené rozhodnutia iného senátu Krajského súdu v Žiline a medzi právomoci a povinnosti konajúceho (ale ani iného) senátu odvolacieho súdu nepatrí činnosť zjednocujúca právne názory jednotlivých senátov odvolacieho súdu. Zároveň však treba dodať, že názory jedného senátu odvolacieho súdu prezentované v označených rozhodnutiach, nie sú prevažujúce v rozhodovacej činnosti Krajského súdu v Žiline (pozri rozsudok Krajského súdu v Žiline, č.k. 1To/10/2014-439 z 22.4.2014).

Odvolací súd preskúmal správnosť konania, ktoré predchádzalo napadnutému výroku rozsudku súdu prvého stupňa prokurátorom a nezistil žiadne pochybenie. Nezistil ani chyby, ktoré odvolaním neboli vytýkané a ktoré by boli takej povahy, že by odôvodňovali po právoplatnosti rozsudku podanie mimoriadneho opravného prostriedku, a to dovolania na základe ustanovenia § 371 ods. 1 Tr. por., resp. 371 ods. 3 Tr. por.

Na základe týchto skutočností potom krajský súd, ako súd odvolací, odvolanie prokurátora podľa § 319 Tr. por. ako nedôvodné zamietol.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu sťažnosť nie je prípustná.